

KİMİ SEKTÖRLERDE KAPASİTE KULLANIMI %90'I AŞTI

Sanayide çarklar yeniden hızlandı

İç ve dış talepteki toparlanmayla birçok sektörde tam kapasiteye yaklaşılrken, siparişler ve ihracat da geçen yılın üzerine çıktı

Sanayi üretimi, ağustosta beklentilerin üzerinde arttı. Yüksek talebe yanıt verebilmek için vardiya sayısında artışlara gidildi ve ek mesailer konuldu. Temmuz ayında Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyesine çıkarak 56,90'a ulaşan Türkiye İmalat PMI endeksinde bu ay yeni bir rekor bekleniyor. DÜNYA, önde gelen sektörlerde mevcut durumu ve beklentileri derledi. **08**

Sektörlerden büyüme sinyalleri

OTOMOTİV: Kapasite kullanımı yüzde 90'ı aştı. Üç vardiyaya çıkıldı.

TEKSTİL: Sektör, PMI endeksinde rekor bekliyor. İhracatta %15 artış öngörülüyor.

KİMYA: Kapasite kullanım oranı yüzde 71'e çıktı. İhracat aylık bazda yüzde 11 arttı.

MOBİLYA: Yeni siparişler ve üretim endeksleri 2016 Ocak'tan beri en hızlı artışta.

DEMİR-ÇELİK: Kapasite kullanımı %76'ı aşarak pandemi öncesinin üstünde.

İKLİMLENDİRME: Kapasite kullanımı yüzde 80'lerde. Kaybın yansı ağustosta telafi edildi.

MADEN: Toparlanma ağustosta belirginleşti. Eylül ve sonrasında kapasite kullanımının artarak süreceği tahmin ediliyor.

BEYAZ EŞYA: Pozitif ivmenin eylülde de sürmesi bekleniyor. Ağustosta iç ve dış toplam satış geçen yıla göre % 28 arttı.

Üretimde 'rekor' sinyalleri

Sanayi üretimi iç pazardaki talep artışı ve ihracattaki toparlanma ile hızlandı. Otomotivci tam kapasiteye yaklaştı, tekstil ve mobilya ihracatta geçen yılı solladı. Kimya, beyaz eşya, demir-çelik, makine, maden ve iklimlendirmede kayıplar minimuma indi.

HASAN KUŞ - ERKAN ÇAKAN - MEHMET GÜLEL

Sanayide üretim ağustosta hızlandı. İç pazardaki talep artışının yanı sıra ihracat pazarlarında başlayan toparlanma ile birçok sektörde kapasite kullanım oranlarını yukarı çekti. Yüksek talebe yetişmek için iç vardiya ya kadar çıkan otomotivci tam kapasiteye yaklaştı. Kimya, beyaz eşya, demir-çelik, makine, maden ve iklimlendirmede üretim kapasiteleri geçen yılı yaklaştı. Sanayiciler, eylül ayına daha da umutlu giriyor.

PMİ'de yeni rekor beklentisi

Sanayideki hızlı yükselişin bu hafta açıklanacak ağustos ayı Satın Alma Yöneticileri Endeksi'ne (PMİ) de önemli etki yapması bekleniyor. Birçok sektör temsilcisi, temmuz ayında Şubat 2011'den bu yana en yüksek seviyeye çıkarak 56,90'a ulaşan Türkiye İmalat PMI endeksinde bu yıl yeni rekor bekliyor. Hatırlanacağı gibi, endeks, mart, nisan ve mayıs aylarındaki gerilemelerin ardından güçlenen bir toparlanma yaşamış, uzun dönem ortalaması olan 50,8 PMİ, son 2 aydır üst üste artış göstermişti.

Sanayinin en gelen sektörlerinin temsilcileri, üretim, iç pazar ve ihracatta yaşanan son gelişmeleri DÜNYA'ya anlattı...

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ PANDEMİ ÖNCESİNE HIZLA DÖNÜYOR

Demir-çelikte de temmuz itibarıyla kapasite kullanım oranında pandemi öncesi seviyesinin üzerine çıktı. Çelik sanayinde temmuz ayı kapasite kullanımı 76,2'ye yükseldi. İkinci ayın ortası 67,3 oldu. Ağustosta da bu yükselişin devam etmesi bekleniyor.

✓ Türkiye Çelik Üreticileri Derneği (TÇÜD) Genel Sekreteri **Veysel Yayan**: Normalleşmeyle birlikte haziran ve temmuz aylarında yeniden artış dönemine girildi. Ham çelik üretimi temmuzda yüzde 75 arttı. İlk 7 ayda ham çelik üretimi ise bir önceki yıla göre 75 artarak 19 milyon 433 tona yükseldi. Ayrıca çiyasla da nihai mamul tüketimi haziran ayında yüzde 87 arttı. Hem ham çelik üretiminde, hem de nihai mamul tüketiminde yaşanan artışın, ağustosta, döviz kurlarındaki dalgalanmanın ve Doğu Akdeniz'deki gerginliğin sebep olduğu belirsizlik sebebiyle, yavaşlayarak da olsa devam edeceğini öngörüyoruz. Sektörümüzün, yılın geri kalan bölümünde de, nihai mamul tüketimindeki artışa bağlı olarak, ham çelik üretiminin en az geçen yılın üretimi ile başa baş seviyede biteceği, benzer durumun çelik kullanım sektörleri için de geçerli olacağı ve bu durumun PMI endekslerini olumlu yönde

MAKİNEDEN KAPASİTE KULLANIMI YÜZDE 66,32'A ÇIKTI

Makine sektöründe yılın ilk yarısında yüzde 30 daralma yaşandı. Ancak haziran ve temmuz aylarında iç siparişlerde normale dönüş çarkların hızlanmasını sağladı. Yine de imalatın normal düzeye döndüğünü söyleyen sektör firmalarının oranı yüzde 50'nin altında kaldı.

✓ Türkiye Makine Federasyonu (MAKFE) Genel Sekreteri **Zühtü Bakır**: Haziran ve temmuz PMI verilerinin çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye'de de yüksek değerler göstermesini pandemi sürecinde dipten dönüş, Sektörde koşulların normalleşmeye devam etmesinin ve müşterilerin faaliyetlerine yeniden başlamasının siparişlere etkisini yapılan anketlerde de gözlemliyoruz. Buna göre yılın ilk yarısında yaklaşık yüzde 30 daralma gösteren sektörde haziran ve temmuz aylarında iç siparişlerdeki normalleşme seyrini ıvme kazandı. Nisan ayında yüzde 51,3'e kadar düşen kapasite kullanım oranı kademeli olarak artışa dönerek temmuzda yüzde 64'i ve ağustosta yüzde 66,3'e yükseldi. Ancak tam olarak iyileşmenin sağlanabilmesi

OTOMOTİVDE KAPASİTE %90'A YAŞTI

MOBİLYADA SON DÖRT YILIN EN HIZLI ARTIŞI OLDU

Mobilyada PMI'nin üretim endeksi ve yeni siparişler endeksinde eşik değer olan 50 puanın üzerindeki artışlar sürüyor. Sektör senesi sonu için yüzde 20 ihracat artışı bekliyor. ✓ Mobilya Derneği Federasyonu (MOSFED) Başkanı **Ahmet Güleç**: Temmuzda Türkiye İmalat PMI'nde yaşanan artışın benzerini de mobilya sektöründe yaşıyoruz. Özellikle sektörün PMI endeksinin, üretim endeksi ve yeni siparişler endeksinde eşik değer olan 50 puanın üzerindeki artışlar sürüyor. Hatta yeni siparişler ve üretim endeksleri 2016 Ocak'tan beri en hızlı artışını gösterdi. Bunda pandemi döneminde etilen satın alma davranışlarının gerçekleşmesi rol oynadı. Üretim tarafında baktığımızda endeks mobilya sektörü için yüzde 62'i. İhracat pazarlarından gelen yeni talepler hem yeni talep bağladığı endeksin yüzde 60,7'ye yükselmesini sağlıyor bir yandan da üretim kapasitelerinin artışa geçmesini tetikledi. Mobilya sektöründeki ihracatın temmuzda yüzde 11 artması da bunun temel göstergelerinden birisi olarak görülmeli. Haziran ve temmuz ayındaki toparlanmanın 2020 için umut vermeye devam ediyor. Yılsonunda geçen yıla göre yüzde 20'ye yakın bir ihracat artışı bekliyoruz. Bu 4 milyar dolar ihracat demek.

İKLİMLENDİRMEDE KAYBİN YARISI AĞUSTOSTA TOPARLANDI

Yılı canı fazla vererek kapattı. 2020 yılı yüzde 2 ihracat artışı ile girdi. Salgın başlaması ile Nisan 2020'den itibaren yüzde 12 ihracat kaybı yaşandı. Salgını en şiddetli dönemlerinde bile üretimi kesmeden en fazla yüzde 20 üretim kaybı ile üretimlere devam edildi. İhracatta son 4 aydır yüzde 12 olan kayıp, Ağustos sonu itibarıyla yüzde 6 oldu. Kaybın yarısı ağustosta toparlandı. Kapasite kullanım yüzde 80'lere çıktı. Pandemi nedeniyle yaşanan kaybın yansız ağustosta toparlandı. ✓ TOBB İklimlendirme Meclisi Başkanı **Zeki Poyraz**: İklimlendirme sektörü 2019

En hızlı toparlanma sektörlerinden biri olan otomotivde kapasite kullanım oranları yüzde 90'a yakındı. Eylül ve sonraki aylarda üretimin daha da hızlanması bekleniyor. Otomotivciler, ihracatta da toparlanmanın sürdüğünü dikkat çekiyor. Otomotiv Sanayi Derneği'ne göre, toplam üretim geçen yıla göre yüzde 27 azalarak 636 bin 757 adet oldu. Toplam ihracat, bir önceki yıla göre adet bazında yüzde 36 azalarak 480 bin 425 adet şeklinde gerçekleşti. Salgını etkisiyle normalleşme sürecine devam eden otomotiv sanayinin hem fiziki mesafe kullanımını hem de talebin kademeli canlanması nedeniyle yılın ilk yedi aylık döneminde kapasite kullanım oranı yüzde

55 olarak gerçekleşti. Temmuzda iç pazarda yaşanan yüzde 387,5'lik artışla birlikte üretim de hızlandı. Böylece, üretimdeki daralma temmuzda yüzde 12'lere kadar düştü. Ağustosta ise sanayide çarklar daha da hızlı dönmeye başladı. Honda ve Ford yetkilileri ağustos satışlarında geçen yıla oranla yüzde 200'e yakın artış beklendiklerini dikkat çekti. ✓ Taşit Araçları Tedarik Sanayicileri Derneği (TAYSAD) Başkanı **Alper Kanca**: İç pazardaki yüksek talebe bağlı olarak hem ana sanayi hem de yan sanayide büyük bir yoğunluk yaşanıyor. Bazı fabrikalarda üç vardiya tekrar döndü. Bazılarında ise fazla mesai var.

KİMYADA KAPASİTE GEÇEN YILA YAKLAŞTI

Kimya sektöründe kapasite kullanım oranları mayıs ayında ortalamaya yüzde 67,08'a kadar inmişken, haziran'dan itibaren yükselmeye başladı. Ağustosta kimya sektörünün kapasite kullanım ortalaması 70,85'e çıktı. Ancak sektörün ağustos ayları kapasite kullanım ortalaması yüzde 73,28 olurken, 2020 Ağustos ayında kayıp yüzde 3,5 ile sınırlı kaldı. ✓ İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (IKMBİ) Başkanı **Adil Pelister**: Sektörde bu yıl temmuz ayı içerisinde bir artış oldu. Geçen yıla göre yüzde 5,5 artışla 85,5 milyar dolar oldu. Sektörün 7 aylık ihracatı ise geçen yıla göre yüzde 13,78'lik bir artışla 10,15 milyar dolar oldu. İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı ağustos ayında geçen yıl 75,49'ken bu yıl 70,13 olarak gerçekleşti. Kimya sektörü kapasite kullanım oranını, imalat sanayi genel kapasite kullanım oranı ile karşılaştırdığımızda sektörümüzün daha iyi bir performans sergilediğini görüyoruz. Kapasite kullanım oranına bakarak ağustosta da PMI'nin yüksek olacağını söylemek mümkün. Eylül ayı ve sonraki aylarda ise pandemiyi seyi ve alınacak tedbirlerle göre veriler değişkenlik gösterecek.

TEKSTİL SEKTÖRÜ, PMİ ENDEKSİ'NDE REKOR BEKLİYOR

Tekstil ve hammaddeler sektöründe ihracat, üretim endeksi, PMI endeksi ve kapasite kullanım oranları gibi ekonomik göstergeler sektörün hızla toparlandığını gösteriyor. Bu veriler ışığında sektör ağustos PMI endeksinde rekor bekliyor. ✓ İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (ITHİB) Başkanı **Ahmet Öksüz**: Sektörün ihracatının son 2 ayda arttığını 1-27 Ağustos tarihinde de yüzde 12'lik artışla bir artış ortası kaydedildiğini söyledi. Ağustos ayı kapasite kullanım oranının bir önceki yıla göre yüzde 5, haziran ayı tekstil sektörü üretim endekslerinin ise yüzde 2,7 artarak imalat sanayi ortalamasının üzerinde bir artış yakaladı. Tüm bu ekonomik göstergeler çerçevesinde sektörümüz PMI endeksinin bu yıl rekor kırabileceğini, ihracatımızda da yüzde 15'e yakın bir artış gerçekleşeceğini öngörüyoruz. Nisan ve mayıs aylarında üretim hızlandıran itibaren hızla toparlanma başladı. Dolayısıyla önümüzdeki aylarda ihracatımızdaki toparlanmanın daha güçlü hissedileceğini ve salgını etkilerini hızla kapatacağı.

MADENDE YÜKSELİŞ YIL SONUNA KADAR SÜRECEK

Ağustosta geçen yıla göre tüm madenleri kapsayan genel maden ihracatı miktarında yüzde 478, değerinde yüzde 0,37 artış kaydedti. Sektörde yılsonuna kadar yükselişin devam etmesini bekliyor.

✓ Türkiye Madencilik Derneği Yönetim Kurulu Başkanı **Ali Emiroğlu**: Ağustosta madencilik sektöründe bir toparlanma başladı. Eylül ayı ve takip eden aylarda dünyada pandemi ve uluslararası gerginlikler konusunda anormallikler yaşanmadığı sürece bu toparlanmanın gelişerek devam edeceğini öngörüyoruz. Önümüzdeki aylarda madencilik sektörünün hareketlenmesi doğal olarak madenleri hammaddeler olarak kullanarak çam, seramik, demir-çelik, kimya, döküm, boyalar gibi

onlarca sektörde hız kazanmasını sağlayacak. ✓ Türkiye Mermer Doğaltay ve Makinaları Üreticileri Birliği (TODMMER) Başkanı **İbrahim Alınoğlu**: TÜİK'in haziran ayı Sanayi Üretimi Endeksi Raporuna göre madencilik ve taşocaklığı sektöründe bir önceki yılın aynı ayı yüzde 8 artış oldu. Haziran'da doğal taş ihracatı değerinde yüzde 16 artış oldu. Ancak temmuz ve ağustosta önceki aylara göre gözle görülür bir toparlanma oldu. Eylül ayı ve sonrasında fabrikamızdaki kapasite kullanımının artarak devam edeceğini öngörüyoruz.

%12
BEYAZ EŞYADA
İÇ PAZARDA İLK
7 AYDAKİ ARTIŞ

BEYAZ EŞYADA İHRACAT EYLÜLDE HIZLANACAK

Beyaz eşyada karantina süresince etilen talebin hareketi geçmesiyle üretimde de hatlar çalmaya başladı. Sektörde iç pazar canlanırken, ihracatta kayıp sürüyor. ✓ Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBEED) **Can Dinçer**: Haziran'da toparlanma sürecine girdik, temmuzda ise satışlarımız rekor seviyelere taşındı. Ağustosta da toparlanma ıvme kazandı. Eylülde ise pozitif ıvmenin süreceğini öngörüyoruz. Temmuzda 6 ana ürün için pazar, geçen

yıla kıyasla adet bazında yüzde 58 yükseldi. İhracat da büyük ıvme kazanarak geçen yıla göre yüzde 18 arttı. İç satış ve ihracat olmak üzere toplam satışlar temmuzda geçen yıla göre 2 milyon 974 bin 388 adet satışla yüzde 28 arttı. Bu sonuçta ihracat pazarlarında etilen talep; iç pazarda ise etilen talebe birlikte düşen sezonu, devletimizin sağladığı düşük faizli tüketici kredisi imkânı ve konut satışlarındaki artışın etkisi oldu. Ocak-Temmuz 2020 dönemi olarak baktığımızda ise iç satışlarımızın geçen yılın ilk 7 ay ile karşılaştırıldığında yüzde 12 arttığını, ihracatta ve üretimde yüzde 9'uk bir daralma olduğunu görüyoruz.